

Sygn. akt: XVI C 1601/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 czerwca 2019 roku

Sąd Rejonowy dla W. M.w W., XVI Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Tomasz Niewiadomski

Protokolant: Małgorzata Brych

po rozpoznaniu w dniu 7 czerwca 2019 roku w W.

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.

przeciwko G. L., D. R., T. L., K. L. (1), M. L., K. L. (2) i C. L.

o zapłatę

sprzeciwu pozwanego G. L. od wyroku zaocznego z dnia 3 stycznia 2017 roku

I. uchyła zaskarżony wyrok zaoczny z dnia 3 stycznia 2017 roku w punkcie 1 i 2 w stosunku do G. L.;

II. w stosunku do G. L. powództwo oddała;

III. nakazuje ściągnąć od powoda (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla W. M.w W. kwotę 1 500 (tysiąc pięćset) złotych.

Sygn. akt XVI C 1601/16

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 13 czerwca 2019 roku

W pozwie z dnia 27 maja 2016 roku (data prezentaty k. 1) powód (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. wniósł o orzeczenie nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym, iż pozwani: G. L., D. R., T. L., K. L. (1), M. L., K. L. (2) oraz C. L. mają zapłacić na jego rzecz solidarnie kwotę 60 000 złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 12 października 2000 roku do dnia zapłaty. Przedmiotem żądania pozwu było także zasądzenie od pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu powód wskazał, iż na podstawie umowy przelewu z dnia 7 grudnia 2012 roku nabył od (...) Bank S.A. z siedzibą w P. m.in. dochodzoną pozwem wierzytelność. Bank ten był następcą prawnym (...) Banku (...) S.A. z siedzibą w K..

Z kolei w/w wierzytelność przysługiwała pierwotnie Gospodarczemu Bankowi Spółdzielczemu z siedzibą w G. na podstawie ugody nr (...), zawartej w dniu 28 listopada 1995 roku z G. L.. Ugoda ta stanowiła aneks restrukturyzacyjny do wcześniej zawartych umów kredytowych udzielonych G. L. przez ten bank.

W dniu 11 września 2000 roku Gospodarczy Bank Spółdzielczy z siedzibą w G. wypowiedział G. L. warunki ugody z powodu zagrożenia wypłacalności oraz zaprzestania przez niego dobrowolnej obsługi wynagrodzenia.

W dniu 25 września 2000 roku w/w bank, na podstawie umowy sprzedaży zbył w/w wierzytelność na rzecz (...) Banku (...) S.A. z siedzibą w K.. Ten bank połączył się z (...) Bankiem (...) S.A. z siedzibą w P.. Następnie ten bank zmienił nazwę na (...) Bank S.A. z siedzibą w P..

Wierzytelność dochodzona w niniejszej sprawie została wymieniona pod pozycją 432 listy wierzytelności stanowiącej załącznik nr 1 do umowy przelewu wierzytelności zawartej w dniu 7 grudnia 2012 roku pomiędzy (...) Bank S.A. z siedzibą w P. a (...) sp. z o.o.

Ponadto miała być ona zabezpieczona hipoteką umowną zwykłą w wysokości 290 000 złotych, ujawnioną w księdze wieczystej (...). Współwłaścicielami tej nieruchomości są pozwani (pозew k. 1 - 4).

W dniu 3 stycznia 2017 roku tut. Sąd wydał wyrok zaoczny w którym zasądził solidarnie od pozwanych G. L., D. R., T. L., K. L. (1), M. L., K. L. (2) oraz C. L. na rzecz powoda (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwotę 60 000 złotych z ustawowymi odsetkami za okres od dnia 12 października 2000 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku oraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty – z tym, że pozwany: D. R., T. L., K. L. (1), M. L., K. L. (2) oraz C. L. zastrzegł prawo do powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie ich odpowiedzialności polegające na tym, iż ponoszą ją tylko ze stanowiącego odrębną nieruchomość lokalu mieszkalnego nr (...) przy ul. (...) w G., dla którego jest prowadzona księga wieczysta nr (...). Orzekł ponadto o kosztach procesu i nadał orzeczeniu rygor natychmiastowej wykonalności (wyrok zaoczny k. 89 - 90).

W sprzeciwie od wyroku zaocznego z dnia 1 lutego 2017 roku (data nadania przesyłki poleconej k. 111) pozwany G. L. wniósł o uchylenie w/w wyroku zaocznego i o oddalenie powództwa w całości z uwagi na przedawnienie roszczenia. W uzasadnieniu pozwany wskazał, iż sytuacja prawna wierzytelności dochodzonej pozwem jest skomplikowana (sprzeciw od wyroku zaocznego k. 106 - 107).

Na rozprawie w dniu 7 czerwca 2019 roku nikt się nie stawił (protokół rozprawy k. 207).

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 28 listopada 1995 roku pomiędzy G. L. a Gospodarczym Bankiem Spółdzielczym z siedzibą w G. została zawarta ugoda nr (...). Stanowiła ona aneks restrukturyzacyjny do wcześniej zawartych umów kredytowych udzielonych G. L. przez Gospodarczy Bank Spółdzielczy z siedzibą w G..

Na jej podstawie ustalono, iż zrestrukturyzowane zadłużenie G. L. wobec w/w banku wynosi 1 618 176,75 złotych. Strony uzgodniły, iż zadłużenie to będzie spłacane w ratach i wysokości określonych w terminarzu (ugoda k. 14 – 16, terminarz k. 17).

W dniu 11 września 2000 roku Gospodarczy Bank Spółdzielczy z siedzibą w G. wypowiedział G. L. warunki ugody z powodu zagrożenia wypłacalności oraz zaprzestania przez niego dobrowolnej obsługi wynagrodzenia (wypowiedzenie k. 18).

W dniu 7 grudnia 2012 roku pomiędzy (...) Bank S.A. z siedzibą w P. zawarł z (...) sp. z o.o. umowę przelewu wierzytelności (umowa k. 5 - 6).

W księdze wieczystej (...), prowadzonej dla lokalu mieszkalnego nr (...) przy ul. (...) w G., zabezpieczona hipoteką umowną zwykłą w wysokości 290 000 złotych jest wierzytelność (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z tytułu „pożyczki”. Współwłaścicielami tej nieruchomości są D. R. w udziale wynoszącym 20/40, G. L. w udziale wynoszącym 5/40, oraz T. L., K. L. (1), M. L., K. L. (2) oraz C. L. w udziałach wynoszących po 3/40 każdy z nich (zawiadomienie k. 19 – 21; fakt znany z urzędu).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dowody z dokumentów złożonych do akt przez stronę powodową. W odniesieniu do dokumentów, które zostały przedłożone w formie zwykłych kserokopii, strony nie zakwestionowały rzetelności ich sporządzenia ani nie żądały złożenia przez stronę przeciwną ich oryginałów (zgodnie z art. 129

kpc). Podobnie i Sąd badając te dokumenty z urzędu, nie dopatrył się w nich niczego, co uzasadniałoby powzięcie jakichkolwiek wątpliwości co do ich wiarygodności i mocy dowodowej, dlatego stanowiły podstawę dla poczynionych w sprawie ustaleń. Dodatkowo czyniąc ustalenia faktyczne Sąd uwzględnił zgodne twierdzenia stron w trybie art. 229 kpc oraz twierdzenia strony, którym przeciwnik nie zaprzeczył w trybie art. 230 kpc.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo nie zostało udowodnione, wobec czego należało je oddalić. Nie ulega wątpliwości, iż podstawę merytorycznego rozstrzygnięcia każdej sprawy cywilnej stanowi materiał procesowy (tzn. fakty i dowody) zebrany w toku postępowania, o czym przesądza treść art. 316 § 1 i art. 328 § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 roku – Kodeks postępowania cywilnego (tj. Dz. U. z 2018 roku, poz. 1360 ze zm., powoływana dalej w skrócie jako kpc). Jednak zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku – Kodeks cywilny (tj. Dz. U. z 2019 roku, poz. 1145 ze zm., powoływany dalej w skrócie jako kc) oraz art. 232 kpc to strony obowiązane są wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Powyższe przepisy stanowią normatywną podstawę zasady kontrydiktoryjności, zgodnie z którą ciężar dowodu spoczywa na stronach postępowania cywilnego. To one są wyłącznym dysponentem toczącego się postępowania, do nich należy gromadzenie materiału i wreszcie to one ponoszą odpowiedzialność za jego wynik (uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 1996 roku, I CKU 45/96, OSNC 1997, nr 6–7, poz. 76, z glosą A. Zielińskiego, Palestra 1998, nr 1–2, s. 204; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 1997 roku, II CKN 70/96, OSNC 1997, nr 8, poz. 113).

Zatem w niniejszej sprawie to powód był zobligowany do wykazania, iż zgodnie z przepisami prawa pozwany jest zobowiązany do uiszczenia na jego rzecz kwoty dochodzonej pozwem. Jednak dokonując analizy zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd uznał, iż nie wykazano istnienia po stronie pozwanej takiego obowiązku, co w efekcie musiało skutkować podjęciem merytorycznego rozstrzygnięcia w postaci oddalenia powództwa (podobnie H. Pietrkowski: Zarys metodyki pracy sędziego w sprawach cywilnych, Warszawa 2007, str. 64). W ocenie Sądu pozwany skutecznie zakwestionował zasadność powództwa w niniejszej sprawie, albowiem powód - mimo spoczywającego na nim ciężaru dowodu w tym zakresie - nie wykazał istnienia podstawy prawnej i faktycznej dochodzonego roszczenia, a tym bardziej nie udowodnił jego wysokości.

Podstawą prawną dochodzonego przez powoda roszczenia miała być bowiem uгода nr (...)z 28 listopada 1995 roku, zawarta pomiędzy pozwanym G. L. a Gospodarczym Bankiem Spółdzielczym z siedzibą w G.. Po szeregu czynności i zdarzeń prawnych miała ona ostatecznie przysługiwać powodowi.

Powód nie wykazał jednak przejścia na niego uprawnień z tytułu w/w wierzytelności względem pozwanego. Do pozwu została dołączona jedynie w/w uгода. Brak jednak jakiegokolwiek dowodu na to, że Gospodarczy Bank Spółdzielczy z siedzibą w G. zbył w/w wierzytelność na rzecz (...) Banku (...) S.A. z siedzibą w K.. Brak również dowodów na to, że bank ten połączył się z (...) Bankiem (...) S.A. z siedzibą w P.. Nie wykazano także sposobu ewentualnego połączenia czy jego konsekwencji prawnych. Brak dowodów na to, by miała miejsce sukcesja praw.

Niezależnie od w/w kwestii należy wskazać, iż brak dowodów na to, że przedmiotem umowy z dnia 7 grudnia 2012 roku, zawartej pomiędzy (...) Bank S.A. z siedzibą w P. zawarł z (...) sp. z o.o., była także wierzytelność dochodzona w niniejszej sprawie. Oczywiście nie może nim być tabelka znajdująca się na karcie 13 akt sprawy. Na wskazanym dokumencie brak bowiem jakichkolwiek czytelnych podpisów stron czy dowodów, że to integralna część w/w umowy. Tym samym **nie została wykazana legitymacja czynna powoda**, co samoistnie przemawiało za merytorycznym rozstrzygnięciem o oddaleniu powództwa.

Tym niemniej nawet gdyby powództwo zostało wykazane co do zasady, to i tak skuteczny byłby podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia roszczenia powoda. Zgodnie z art. 117 § 1 i 2 kc, co do zasady roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu; po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia. Art. 118 kc stanowi, iż jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi sześć lat, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - **trzy lata**. Jednakże koniec terminu przedawnienia

przypada na ostatni dzień roku kalendarzowego, chyba że termin przedawnienia jest krótszy niż dwa lata. W myśl natomiast art. 120 § 1 i art. 123 § 1 kc, bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne, zaś przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia, przez uznanie roszczenia przez osobę, przeciwko której roszczenie przysługuje bądź przez wszczęcie mediacji.

W tym miejscu wypada zaznaczyć, iż roszczenia banku o zapłatę wszelkich należności wynikających z umowy kredytu, zgodnie z art. 118 kc, podlega **trzyletniemu** terminowi przedawnienia. Termin ten wynika z faktu, że roszczenie banku dotyczące zwrotu kredytu bankowego wynika z prowadzonej przez bank działalności gospodarczej. Powyższy 3 - letni termin przedawnienia znajduje również zastosowanie w sytuacji gdy kredytobiorcą był konsument, ze względu na fakt, iż w przypadku kredytu udzielanego przez bank, mamy do czynienia z roszczeniem związanym z prowadzoną działalnością gospodarczą (podobnie uznał Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 20 lipca 2017 roku, I ACA 738/16, Legalis nr 1692679; oraz Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 8 marca 2018 roku, V AGa 43/18, Legalis nr 1809558).

W niniejszej sprawie do wypowiedzenia warunków ugody doszło w dniu 11 września 2000 roku (k. 18), zatem to w tej dacie roszczenie (...) Banku Spółdzielczego z siedzibą w G. w stosunku do G. L. stało się wymagalne. Zatem upłynął on z dniem 11 września 2003 roku. Od tego momentu roszczenie względem pozwanego było przedawnione. Wskazać należy, iż powód nie udowodnił, iż w powyższym okresie podejmowane były czynności, które na mocy art. 123 § 1 kc przerwały by bieg przedawnienia.

Zgodnie z art. 117 § 2 kc po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia. Jednakże zrzeczenie się zarzutu przedawnienia przed upływem terminu jest nieważne. Podsumowując należy stwierdzić, iż pozwany skutecznie podniósł zarzut przedawnienia. Z kolei powód nie wykazał zaistnienia okoliczności, które by przerwały bieg przedawnienia albo zrzeczenia się przez pozwanego zarzutu przedawnienia.

Powód za okoliczność mającą świadczyć o zasadności powództwa, wskazywał na fakt wpisania w księdze wieczystej nr (...) hipoteki umownej. Współwłaścicielem tej nieruchomości jest m.in. pozwany.

Należy jednak wskazać, iż z dniem 20 lutego 2011 roku, na podstawie art. 1 pkt 11 ustawy z dnia 26 czerwca 2009 roku o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 131, poz. 1075) został uchylony art. 71 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o księgach wieczystych i hipotece (tj. Dz. U. z 2018 roku, poz. 1916 ze zm.). Zgodnie z tym przepisem domniemanie istnienia prawa wynikającego z wpisu hipoteki obejmowało, jeżeli chodzi o odpowiedzialność z nieruchomości, także wierzytelność zabezpieczoną hipoteką.

Obecnie brak tego domniemania, a zatem samo wpisanie hipoteki w księdze wieczystej oczywiście nie może przesądzać automatycznie o istnieniu wierzytelności, a więc także o zasadności powództwa. W takiej sytuacji postępowanie wieczystoksięgowe, o bardzo ograniczonym i wąskim zakresie kognicji (art. 626⁸ § 2 kpc), zastępowałyby bowiem de facto postępowanie rozpoznawcze. Do tego prowadziłoby w istocie uwzględnienie powództwa w przedmiotowej sprawie. Tymczasem w postępowaniu wieczystoksięgowym nie jest możliwe, z uwagi na ograniczony zakres kognicji sądu wieczystoksięgowego, rozstrzyganie jakichkolwiek sporów o prawo ani w charakterze przesłanki orzeczenia, ani samego rozstrzygnięcia (vide: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2019 roku, III CSK 318/18, Legalis nr 1921269).

Należy w związku z tym podkreślić, iż zabezpieczenie hipoteczne może być realizowane, w trybie egzekucji sądowej - o ile dotyczy nieruchomości stanowiącej obecnie własność pozwanej - tylko wówczas, gdy powód uzyskałby tytuł wykonawczy w stosunku do pozwanego jako dłużnika osobistego. Hipoteka w swej istocie służy zabezpieczeniu realizacji wierzytelności, **a nie dochodzeniu wierzytelności**. Jeżeli zobowiązany nie wykonuje należnego świadczenia pieniężnego, wierzyciel mający hipotekę musi uzyskać tytuł wykonawczy i dopiero na jego podstawie

wszczęć postępowanie egzekucyjne (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 7 kwietnia 1994 roku, I ACr 77/94, Legalis nr 33412).

Na koniec należy wskazać, iż dział IV księgi wieczystej (...) i treść hipoteki wpisanej w nim na rzecz powoda w żaden sposób nie potwierdza, iż ma ona jakikolwiek związek z należnością dochodzoną w niniejszej sprawie. W polu tej księgi zatytułowanym: „Wierzytelność i stosunek prawny (numer wierzytelności / wierzytelność)”, jako wpisano bowiem, iż jest to bliżej nieokreślona „pożyczka”. Stron niniejszego postępowania nie łączyła jednak żadna umowa pożyczki. Tym samym brak jakichkolwiek dowodów na to, iż hipoteka wpisana na rzecz powoda w księdze wieczystej (...) w ogóle ma jakikolwiek związek z należnością dochodzoną w niniejszej sprawie.

Nie uszedł jednak uwadze Sądu fakt, iż podstawę wpisu w/w hipoteki stanowiła jakaś umowa o przelew wierzytelności z 7 grudnia 2012 roku. Nawet gdyby była to umowa przelewu wierzytelności zawarta pomiędzy (...) Bank S.A. a (...) sp. z o.o., której kopia znajduje się w aktach sprawy (umowa k. 5 - 6), to w ocenie Sądu i tak nie stanowi ona dostatecznego dowodu na przejście wierzytelności dochodzonej pozwem na powoda. Jak wskazano wyżej - wpis hipoteki nie może prowadzić do dochodzenia wierzytelności. W ocenie Sądu do tego prowadziłyby uwzględnienie powództwa w niniejszej sprawie. Tymczasem jak wskazano wyżej (vide: w/w wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 7 kwietnia 1994 roku) – jest to niedopuszczalne.

Mając na uwadze wszystkie przedstawione powyżej okoliczności faktyczne i rozważania prawne, Sąd orzekł jak w pkt I i II sentencji.

Podstawę rozstrzygnięcia zawartego w pkt III sentencji stanowił art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tj. Dz. U. z 2019 roku, poz. 785 ze zm.). Powód przegrał sprawę zainicjowaną sprzeciwem G. L. w całości, a zatem ciążył na nim obowiązek poniesienia kosztów uiszczonych tymczasowo przez Skarb Państwa. Dotyczyła ona kwoty 1 500 złotych tytułem opłaty sądowej od sprzeciwu, od której pozwany został zwolniony postanowieniem z dnia 2 października 2017 roku (postanowienie k. 150).

Zarządzenie: (...).